

Masuri privind insolvența în contextul crizei COVID-19

MUȘAT & ASOCIAȚII
Attorneys at Law

Nu este o noutate faptul ca pandemia COVID-19 își face resimțit impactul sever atât în plan social, cât și în cel economic. Pe lângă criza generata de raspândirea incontrollabilă a virusului, efectele asupra mediului de business și financiar sunt resimțite la nivel global. În încercarea de a atenua aceasta situație fara precedent, statele lumii au declarat stare de urgență sau de alerta pe întreg teritoriul, implementând totodata numeroase masuri de criza, vizând inclusiv acordarea de suport financiar sau legal pentru afacerile afectate.

Guvernele au adoptat masuri cu impact direct asupra legislației în materia insolvenței sau au optat pentru implementarea unor masuri complementare, care sa previna starea de insolvență sau sa ajute companiile prin suspendarea unor îndatoriri legale, ori prelungirea unor termene privind îndeplinirea obligațiilor asumate înainte de pandemie.

Astfel, țari precum Franța, Italia, Spania sau Portugalia au extins aplicabilitatea unor masuri asupra tuturor companiilor, spre deosebire de Germania, unde numai acele afaceri direct afectate de COVID-19 sunt vizate de prevederi speciale.

De asemenea, durata de aplicare a noilor reguli în materie de insolvență variaza semnificativ, acestea producând efecte numai pe perioada starii de urgență instituita pe teritoriul unor state (e.g. Turcia, Spania), în timp ce în Germania sau Australia s-a luat în considerare o perioada de șase luni, cu posibilitate de prelungire pâna la un an.

Mai multe state, incluzând Italia, Spania, Elveția și Turcia, au suspendat dreptul creditorilor de a cere deschiderea procedurii de insolvență împotriva debitorilor pe perioada starii de urgență. Altele au impus anumite restricții asupra acestui drept, majorând quantumul creanței - prag necesar pentru a solicita deschiderea procedurii, cum este și cazul Indiei.

În special în Europa continentală este reglementata obligația organelor de conducere a debitorului de a solicita deschiderea procedurii în momentul în care constata starea de insolvență, sub sancțiunea atragerii răspunderii. Anticipând numărul tot mai mare al companiilor afectate de criza COVID-19, țari precum Bulgaria, Franța, Germania, Portugalia sau Spania au suspendat aceasta obligație, inclusiv sancțiunea pentru nerespectarea ei, raportat la faptul ca starea de insolvență iminentă sau instalată ar putea fi direct generată de restricțiile impuse de legislația specifică starii de urgență sau ca urmare a acestor restricții.

Totodată, au fost avute în vedere prelungirea unor termene fixe stabilite în procedurile de prevenire a insolvenței (e.g. concordat preventiv), astfel încât negocierile cu creditorii sa poata fi realizate în baza unui plan de

restructurare adaptat la situația economică excepțională generată de pandemie. Plecând de la același raționament, acela de a maximiza eficacitatea demersului și de a lua în considerare situația specifică a activității debitorului, s-a dispus ca durata unui plan de reorganizare să poată fi prelungită cu cel puțin două luni (e.g. Franța, Italia, Belgia).

În mod evident, firmele mici, fără posibilitatea de a fi acumulat un fond de rezerva din rulajul curent înainte de izbucnirea crizei, prezintă un risc major în ceea ce privește insolvența în perioada următoare. Astfel, unele state au propus pentru acestea implementarea unor reguli simplificate de intrare în insolvență sau, acolo unde legislația a permis (e.g. Statele Unite ale Americii), pragul până la care o companie este catalogată drept „mică” a fost majorat, permițând mai multor firme accesul la aceste proceduri minimaliste.

Având în vedere necesitatea unei finanțări pentru susținerea sau repornirea activității în această economie “pandemică”, o măsură importantă a fost luată pentru a încuraja infuzia de capital ce poate veni de la propriii acționari, chiar dacă și după această infuzie ar persista riscul de deschidere a procedurii de insolvență. Astfel, în Italia spre exemplu, împrumuturile de la acționari, care în mod normal erau tratate ca și creanțe subordonate în cazul înscrierii acestora în tabelul de creanțe (tratament regăsit inclusiv în legislația noastră), cu șanse minime de recuperare, au fost excluse temporar din această categorie defavorizată.

La nivel complementar insolvenței, acțiunile pe care le poate iniția un creditor pentru recuperarea creanței sale au fost ținta unor măsuri legislative din numeroase țări din lume. Chiar dacă rezilierea anumitor contracte sau executarea silită a garanțiilor reprezintă instituții consacrate în insolvență, Bulgaria, Franța, Italia, Spania, Elveția sau Statele Unite ale Americii au impus o formă de moratoriu pentru aceste părghii juridice împotriva debitorilor.

În același timp, limitarea sau interzicerea liberei deplasări a persoanelor, combinată cu normele de distanțare socială, a generat nevoia de a elimina parțial sau total prezența fizică în instanțe. Astfel, multe jurisdicții (e.g. China, Canada, Statele Unite ale Americii, Anglia) au recurs la implementarea sau intensificarea folosirii unor soluții electronice de administrare și judecare a cauzelor, inclusiv a dosarelor de insolvență, în contextul în care așteptările sunt în sensul creșterii numărului lor în perioada următoare.

Urmărirea atentă a raportului dintre activul net al unei companii și capitalul său social poate trage un semnal de alarmă, indicând chiar și o viitoare stare de insolvență. Cu preponderența în Europa și America Latină, depășirea unei astfel de proporții stabilite prin lege obligă societățile să se recapitalizeze prin majorarea capitalului social într-un anumit interval de toleranță, sub sancțiunea deschiderii procedurii de lichidare. Anticipând că mediul economic actual afectat profund de pandemie va genera dezechilibre în activul net al societăților, state precum Italia și Spania au suspendat temporar această obligație legală.

Chiar dacă se pot observa linii directoare comune în privința măsurilor de insolvență în Uniunea Europeană, cum ar fi suspendarea obligației de a solicita deschiderea procedurii, există totuși diferențe notabile în anumite aspecte. Spre exemplu, Spania impune aceste prevederi speciale doar în perioada stării de urgență, în timp ce Italia a extins aplicabilitatea lor pe un interval mai îndelungat.

Diversitatea măsurilor, implementate cu un singur scop comun, acela de a veni în sprijinul societăților afectate de criza mondială indusă de pandemia COVID-19, cu potențial semnificativ de insolvabilitate, dar și pentru a susține debitorii aflați deja în procedura insolvenței, a condus la adaptarea unora dintre acestea și în legislația noastră.

În acest sens, la noi în țară a intrat în vigoare Legea nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, care conține, printre altele, și un capitol special dedicat insolvenței.

Impactul economic al pandemiei de COVID-19 variaza de la un sector industrial la altul și de la o întreprindere la alta, însă statele membre împreună cu UE s-au mobilizat rapid și au adoptat măsuri menite să reducă la minimum impactul socioeconomic negativ al epidemiei de COVID-19, cu scopul comun de a reveni pe calea unei creșteri

economice durabile.